

אנו יודעים טובתן של הרחוקים, דגם הקדמונים שהביא שם לא דק בדבריהם. ובאמת גם בתשובת הרשב"א כתב בפירושו דגם בחליצה אינה מוזהרת וא"כ אין שום קושי מהך דכתובות וצדקו דברי הש"ס.

★★

בגמ': איהו דמיפחת קא פחית לא מיחזי כשכר שבת. איהו דאוסופי קא מוספא מיחזי כשכר שבת.

כתב המגן אברהם (סי' ש"ו סק"ז) דנראה שהוא הדין להמלווים בריבית דאסור להלוות בענין שיקבל ריבית לפי ימים ובתוכם שבת, אלא ילווה בענין שגם אם יפרע באמצע השבוע יפרע מכל השבוע כולה או לא יפרעו כלל, דהא אפילו גבי מורד דקנסוהו כל זמן שיהיה מורד יתן כך וכך ליום אפ"ה אסור ליתן משל שבת משום שכר שבת והה"נ בכל קנס כיו"ב.

והא"ל רבה (שם סק"ד) השיג על המגן אברהם וכתב דשאני מלוה בריבית דכיון שלא אמרו בתחילה לשלם כל יום רק לשבוע [או לשנה] אף שאין משלם אח"כ מכל השבוע מחילה הוי גביה. וכתב המשנה ברורה בשער הציון (שם אות י"ז) דנראה דגם המגן אברהם מודה בכה"ג דשרי, ולא דיבר המג"א רק במתנה מתחילה לפי חשבון הימים.

★★

בגמ': מיחזי כשכר שבת.

פירש רש"י גזרה משום מקח וממכר.

הבית יוסף (סי' תקפ"ה) כתב דמשמע דאפילו אי הוי מוסיף לשבת ליכא איסורא, דהא מקח וממכר גופיה לא מיתסר אלא מדרבנן, והיכי גזרינן במורד אטו מקח וממכר והא הו"ל גזירה לגזירה, אלא ודאי לית ביה איסורא כלל אלא דחכמים לא רצו לתקן להוסיף משום דמיחזי לאינשי כשכר שבת.

אמנם המרדכי כתב דמכאן פסק רבינו ברוך דיש חשש לחזנים ששוכרין אותם להתפלל בשבת. וכתב האליה רבה (סי' ש"ו סק" י"ד) דאין כאן קושיא דבכה"ג אמרינן בביצה (לו. ע"ש ברש"י ותוס') בענין גזירה משום מקח וממכר דכולה חדא גזירה היא.

שמעכב בעדה מקיום מצות יבום זה מצוה ככל המצות שבתורה שאינו נקרא מורד עבור זה, ואין משם ראי', ואדרבה לכאורה משם ראי' בהיפוך דהרי הש"ס קאמר שם בתר הכי מ"ש לייבם ולא דאמרינן ל' זיל ונסיב כו' לחלוץ נמי כו'. ומעתה הנה רש"י פירש תבע לייבם והיא אינה רוצה רק לחלוץ וכן תבע לחלוץ והיא אינה רוצית רק לייבם יעו"ש ובתוס'. ומעתה אם נאמר דהאשה אינה מקיימת מצוה דיבום מה הקשה הש"ס, הרי העשה דחליצה בודאי דגם האשה חייבת דכפירושו כתיב בקרא וחליצה נעלו הרי דעלי' המצוה ג"כ.

ואדרבה ראיתי להגאון המגיד מלבוב ז"ל בספרו שו"ת מוהרא"ש בסי' י"ד אות ו' הביא בשם גדולי הקדמונים דמ"ע דחליצה רק על האשה יעו"ש, ועכ"פ האשה בודאי חייבת, וא"כ חילוק גדול יש בדבר, דאם הוא רוצה לייבם והיא חפצה בחליצה שפיר יכולה לומר רצוני יותר בחליצה שגם אני מקיימה מצוה, ולא כן ביבום שאין עלי שום מצוה. אמנם אם הוא תובע לחלוץ והיא מעכבת אין לה שום טעדיקי דהרי אדרבה בחליצה מקיימה מצוה ולא ביבום ומשו"ה נזקקין לו, וע"כ דמוכח לכאורה דגם במ"ע דיבום האשה מוזהרת. אכן באמת בגוף הדבר שכתב הגאון הנ"ל בשם הקדמונים דמ"ע דחליצה רק על האשה, הנה לא כתב מי המה הקדמונים ואין אתנו יודע למי ירמזון מיליו, והאמנם דנאמן עלינו הגאון הנ"ל שהי' גאון מובהק, ואולם בכאן עזב צדיק דרכו כי כתב שם ג"כ להוכיח כן מלשון החינוך במצוה תקצ"ט שכתב נצטוינו להיות היבמה חולצת ומוכח מזה דרק עלי' המצוה יעו"ש.

ובמחכתה"ג טעה בזה ואדרבה החינוך מסיים שם בסוף המצוה ומ"ע זו נוהגת בזכרים ומוכח דאדרבא הוא סובר דהמצוה רק עליו ולא על האשה, וכ"כ שם במצוה הקודמת ביבום וסובר דבין יבום ובין חליצה המצוה רק על הזכרים וכמ"ש ג"כ המנ"ח שם, והגאון הנ"ל ראה דברי החינוך ולא סופם. ובאמת המעיין היטב יראה גם בראש דבריו שם שכתב שנצטוינו להיות היבמה חולצת מפורש כן, מדלא כתב שנצטוית היבמה להיות חולצת כמ"ש במצוה הקודמת ביבום שנצטוה מי שמת אחיו כו' משום דביבום המצוה עליו אכן בחליצה אין המצוה עליו, ולכן כתב רק שנצטוינו להיות היבמה חולצת היינו שהמצוה על הזכרים וז"ב לידע בלשונו הבהיר והגאון הנ"ל טעה בזה, וא"כ מטובתן של הקרובים